

ká fordítása, az iszonyattal való lát-
szólag fesztelen kacércodás fantasz-
tikussá teszi a regény hangszerelé-
sét; ugyanakkor az irónia, a tréfa
végső soron mégsem hatalmasodik
el annyira a szövegben, hogy mindezt
ne kellene adott esetben tipikus ez-
redfordulós társadalmi tünetfeltárá-
s-nak, s így valamilyen szinten sejtel-
mes szerzői mementónak tartanunk.

ZSÁVOLYA ZOLTÁN

(*Ab Ovo Kiadó, Bp., 2001. 271 o.*)

Magyar költők - 19. század

A magyar irodalmat szeretők s olva-
sók többsége számára a *Magyar Re-
mekírók* sorozata: „fogalom”. Fogal-
lom, hiszen közel száz kötete hosszú
éveken keresztül jelent meg folya-
matosan. A könyvek bő válogatást
adtak a legkülönbözőbb korok iro-
dalmából, különféle műfajokból,
hol gondosan válogatott antológiák
formájában, hol az ismertebb vagy
ismeretlenebb, de az igényes olvasó-
közönség figyelmére föltétlen méltó
szerzői életművekre összpontosítva.
Az egymást követve sorjázó kötetek
hatalmas műveltségi-művelődéstör-
téneti anyagot tártak föl és mozgat-
tak meg, számos nehezen megszerez-
hető művet tettek hozzáférhetővé, s a
sorozat föltehetőleg fölbecsülhetet-

len mértékben járult hozzá a magyar
irodalom legnemesebben értett nép-
szerűsítéséhez. Nem véletlen hát,
hogy a sorozat újraindulása könyvki-
adásunk kisebbfajta ünnepének
tűnik föl, egyben komoly várakozá-
sokat és elvárásokat is ébreszt. Az el-
ső kiadvány, mely rögtön két vastkos
kötetből áll, nem okoz csalódást:
a válogatást készítő Kulin Ferenc és
a szövegeket gondozó, valamint a
jegyzeteket összeállító Szilágyi Már-
ton a 19. század magyar költészeté-
ből adott közre bő, ámde szigorúan
színvonalas válogatást.

A műfaji, tematikus vagy korszak-
okat átfogó antológiák mindig ki-
emelten fontos területei a könyvki-
adásnak, mert nélkülük eleven irodal-
mi élet aligha gondolható el. Nemcsak
megismertetnek és könnyen hozzáfér-
hetővé tesznek, nemcsak az oktatást
könnyítik meg és szolgálják, nemcsak
a figyelmünket irányítják rá erre vagy
arra, de – ha nem elhamarkodottan
végiggondolatlanok – újra és újra élő-
vé varázsolják az irodalom egy-egy te-
rületét. Lehetővé téve és ösztönözve
az újraolvasást, a válogatások jelentő-
sen hozzájárulnak tárgyak, anyaguk
újraértéséhez, saját korunkban és iro-
dalmunkban való elhelyezéséhez; bi-
zonyítják, hogy mindig található mű-
veket, melyek más-más módon, de
megújuló erővel képesek megszólíta-
ni a változó jelen emberét. Noha
egyes szövegek értéke óhatatlanul el-
homályosul, helyük soha nem marad
üresen.

Ha áttekintենék a közelmúltban megjelent, gazdag és sokrétű anyagot bemutató antológiákat, alighanem meggyőződhetnék arról, hogy a teljes 19. század magyar költészetét reprezentáló válogatott szövegkiadás hiánypótló jelleggel bír. A kötetenként is majd ezer oldalon bemutatott korszak szerzői közül természetesen nem hiányoznak a klasszikusok, Kölcseytől Vörösmartyn és Petőfin át Aranyig s Komjáthyig. Ugyanakkor a kisebb meseterek legjobb munkái sem maradtak ki az antológiából, csak példaként kiragadva Vargha Gyula, Bárd Miklós vagy Zempléni Árpád nevét említem. Mindemellett pedig a mindannyiunktól olvasott, de leginkább más műfaj művelőiként ismert szerzők is új arcukkal mutatkoznak meg – például Katona József, Eötvös József, Jókai Mór, Gárdonyi Géza vagy a leginkább csak a Nyugat főszerkesztőjeként emlegetett Ignótus verseit emelhetjük ki.

Az időbeli s kulturális távolságot, mely a harmadik évezred elején már leplezhetetlenül megmutatkozik, a versekhez fűzött jegyzetek, illetve a szerzőket bemutató életrajzi vázlatok igyeksenek áthidalni, megkönnyítve a művek olvasását és befogadását, valamint eleget téve a közvetítés szükségének és igényének. Az igényes kivitelű, külsejükben is a Magyar Remekírók hagyományát folytató könyvek ezáltal nem csupán a legszigorúbb szakmai követelmé-

nyeknek s a nagy múltú sorozat folytatásából adódó várákázásoknak felelnek meg lényegében maradéktalanul – kínálva a választás és vonzódás tág mozgásterét a legkülönfélébb olvasói ízlésítéletek számára egyaránt. Egyben a két kötet – reményeink szerint – egy éppoly klasszikussá váló sorozat nyitányaként is olvasható, mint amilyenné napjainkra a föleleveníteni kívánt előd lett.

BENGI LÁSZLÓ

(*Kortárs Kiadó, Bp., 2001. I–II.*
968+910 o.)

Térey János: *Paulus*

A *Paulus* című regény a szerző nyolcadik önálló – ebből második epikai – kötete, egyben a hetedik verseskönyve. Ilyen szintű pontosításra azért van szükség, mert ezt a „verses regényt” egyrészt nyilvánvalóan Térey fiatal íróhoz képest óriási terjedelmű, ezidáig máris hat ciklikushagyományos verskötetbe foglalt lírai életműve felől érdemes olvasni (a mostani teljesítmény egyebek mellett várhatóan legalábbis részleges összegzése a lírai versekben elszórtan fellelhető törekvéseknek), másrészt pedig kellő figyelmet kell szentelni annak a ténynek, hogy a jelen-